

Μνήμων

Τόμ. 14 (1992)

ΑΡΧΕΙΟ ΤΡΙΠΟΥ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΟΥΜΑΡΙΑΝΟΥ

doi: [10.12681/mnimon.375](https://doi.org/10.12681/mnimon.375)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΚΟΥΜΑΡΙΑΝΟΥ Α. (1992). ΑΡΧΕΙΟ ΤΡΙΠΟΥ. *Μνήμων*, 14, 319–321. <https://doi.org/10.12681/mnimon.375>

ΑΡΧΕΙΑΚΑ

ΑΡΧΕΙΟ ΤΡΙΠΟΥ

Δύο χαρτόδετοι, ογκώδεις τόμοι, διαστάσεων 0,30×0,20, αποτελούμενοι ο πρώτος από 300, ο δεύτερος από 190 σελίδες, συνθέτουν τὸ Ἀρχεῖο Σταματίου Σάββα Τρίπου.

Πρόκειται γιὰ ἰδιωτικὸ ἀρχεῖο μὲ κύριο ἄξονα τὴν οἰκογένεια τοῦ Σταματίου Σάββα Τρίπου (1833-1909). Τὸ συγκεντρωμένο ἀρχεῖο ὑλικὸ ἀναφέρεται ἐπίσης ἀφενὸς στοὺς ἄμεσους προγόνους τῆς οἰκογενείας, συγκεκριμένα στοὺς Γεώργιο καὶ Σάββα Τρίπου, Ὑδραῖους, καθὼς καὶ στοὺς κατιόντες συγγενεῖς, δηλαδὴ στὰ τέσσερα τέκνα τοῦ Σταμ. Σ. Τρίπου.

Μέσα ἀπὸ τὶς ἀρχεῖακὲς καταγραφὲς παρουσιάζονται οἱ ἐθνικὲς ὑπηρεσίες, οἱ οἰκονομικὲς καὶ κοινωνικὲς δραστηριότητες τῶν μελῶν τῆς γιὰ περίοδο πού ἐκτείνεται σὲ περισσότερα ἀπὸ 150 χρόνια, ἀφοῦ οἱ ἀναφορὲς τοῦ Ἀρχείου ἀρχίζουν στὴν πρώτη δεκαετία τοῦ 19ου αἰώνα καὶ συνεχίζονται ἕως τὴν ἐποχὴ τοῦ Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, καὶ ἐπέκεινα.

Τελευταῖος γιὸς τοῦ Σταμ. Σ. Τρίπου, ὁ Κωνσταντῖνος (1880-1977), συγκέντρωσε καὶ κατέταξε τὸ πλοῦσιο ἀρχεῖο ὑλικό. Δὲν περιορίσθηκε ἐντούτοις στὴν διάσωση καὶ κατάταξή του ἀλλὰ ἐπεδίωξε ἰδίως νὰ ἀξιοποιήσει τὸν ἀρχεῖο πλοῦτο πού εἶχε στὴν διάθεσή του συνθέτοντας, ἐκάστοτε, ἐνδιάμεσα κείμενα ὅπου καταγράφει μὲ πλεῖστες ὅσες λεπτομέρειες καὶ πολλὴν ἀκρίβεια τὴν καθόλου πορεία τῆς εὐρύτερης οἰκογενείας Τρίπου καὶ ὅλα ὅσα σχετίζονται μὲ τὴν ζωὴ καὶ τὰ ἔργα τῆς, μέσα στὸν 19ο καὶ τὸν 20ὸ αἰώνα, ἀποθησαυρίζοντας παραλλήλως στοιχεῖα καὶ πληροφορίες πού ἀναφέρονται σὲ κοινωνικὰ περιβάλλοντα τῆς Ἀθήνας ἀλλὰ καὶ τῆς ἐλληνικῆς ἐπαρχίας.

Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ σύνολο ἔργο ἀποτελεῖ μοναδικὴ στὸ εἶδος του μαρτυρία διότι ἡ σύνθεση τοῦ πρωτογενοῦς ὑλικοῦ, τοῦ ἀρχεῖο, συμπληρώνεται ἀπὸ τὶς προσωπικὲς ἐνθυμήσεις καὶ τὶς παρατηρήσεις, τὶς σκέψεις ἐνὸς μέλους, νεώτερου, τῆς οἰκογενείας, τὸ ὅποιο διέθετε παιδεία καὶ ὀξυδέρκεια, ἐπαρκὴ γνώση τῶν γεγονότων ἀλλὰ καὶ εὐαισθησία καὶ ἱκανότητα στὴν ἀξιολόγηση τῶν προτεραιοτήτων, τῶν ἐξελίξεων καὶ τῶν καταστάσεων τόσο αὐτῶν πού ἀφοροῦσαν στὴν οἰκογένεια ὅσο καὶ ὅσων ἐπεκτείνονται σὲ ἄλλα κοινωνικὰ περιβάλλοντα.

Ἀξιοσημείωτο ἐπίσης εἶναι τὸ ὕφος τοῦ Κωνστ. Τρίπου. Τὸ συγγραφικὸ του ὕφος. Πράγματι ἡ σαφής, λιτὴ διατύπωση τῶν κειμένων ποὺ παρενθέτει καθιστοῦν τὴν ἀνάγνωσι καὶ μελέτη τῶν κειμένων αὐτῶν ἰδιαίτερος ἐνδιαφέρουσα καὶ ἐλκυστικὴ.

Τὸ Ἀρχεῖο παρέχει ὕλικὸ γιὰ τὰ προεπαναστατικὰ χρόνια καταγράφοντας τις ἐνασχολήσεις τοῦ Γεωργίου Χατζηθεοφίλου Τρίπου ποὺ διετέλεσε, ἀπὸ τὸ 1807 καὶ γιὰ δύο περίπου δεκαετίες, καγκελλάριος τῆς νήσου Ὑδρας· πληρεξούσιος τοῦ νησιοῦ στὴν Γ' Ἐθνικὴ Συνέλευσι τῆς Τροιζήνας, γενικῶς ἀνέλαβε καθήκοντα καὶ ἀποστολὲς στὰ χρόνια τοῦ Ἀγώνα. Πολλὰ στοιχεῖα παρέχονται ἀκόμη γιὰ τὸν Σάββα Γεωργίου Τρίπο. Νεώτατος ἔλαβε καὶ αὐτὸς μέρος στὶς πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις στὴν διάρκεια τῆς ἐλληνικῆς Ἐπανάστασης. Ἐγκατεστημένος, στὰ μεταπελευθερωτικὰ χρόνια στὴν περιοχὴ τοῦ Καλαμακιοῦ, στὴν Κορινθία, ἀντιπροσώπευε τὸ Αὐστριακὸ Λόυδ διακινώντας ἐπιβάτες, ἐμπορεύματα καὶ τὸ ταχυδρομεῖο πρὸς τὴν Δυτικὴ Εὐρώπη καὶ πρὸς τὴν Δυτικὴ Ἑλλάδα. Μετὰ τὸν βίαιον θάνατό του (δολοφονήθηκε ἀπὸ τὸν ληστή Νταβέλη γύρω στὰ 1850), τις οἰκονομικὲς του ἐπιχειρήσεις ἀνέλαβε ὁ πρωτότοκος, δεκαεξάχρονος, γιὸς του Σταμάτιος Τρίπος. Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν δυναμικὴ παρουσίαν τοῦ Στ. Τρίπου καὶ τῶν τριῶν ἀδελφῶν του καταγράφει μὲ πολλὴ λεπτομέρεια τὸ Ἀρχεῖο, γιὰ τὴν περίοδο ἀπὸ τὸ 1850 περίπου ἕως τις ἀρχὲς τοῦ 20οῦ αἰῶνα. Οἱ οἰκονομικὲς τους ἐπιδόσεις περιέλαβαν ἰδίως:

- α) Καλλιέργειες σταφίδας καὶ ἄλλων εὐγενῶν ἀγροτικῶν προϊόντων, μὲ τὴν πρόσκτησι μεγάλων ἐκτάσεων γῆς στὴν Κορινθία.
- β) Ἐργοστάσιο οἰνοποιίας καὶ συνάμα ἐξαγωγῆς τῶν προϊόντων (κρασί καὶ κονιάκ), ἐγκατεστημένο σὲ κτῆμα ἐπίσης τῆς Κορινθίας, στὰ Ἐξαμίλια.
- γ) Ἐργοστάσιο κλωστοῦφαντουργίας στὶς ἀπαρχὲς τῆς ἀτμοκίνητης βιομηχανίας, μὲ τὴν ἐπωνυμίαν «Τρίπος καὶ Πανᾶς», στὸν Πειραιᾶ.
- δ) Ἀντιπροσώπηση τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοίας.
- ε) Ἀντιπροσώπηση τοῦ Αὐστριακοῦ Λόυδ στὶς ἐγκαταστάσεις Καλαμακίου-Λουτρακίου-Κορίνθου.

Ὁ Κωνσταντῖνος Τρίπος, ὁ ὁποῖος διέσωσε, κατέταξε καὶ ἐπλούτισε τὸ ἀρχεϊκὸ αὐτὸ ὕλικὸ μὲ ἀφθονα στοιχεῖα, δίνει τὴν δυνατότητα μὲ τὴν μεθοδικὴ του ἐργασία νὰ παρακολουθοῦμε, διαχρονικὰ τὴν παρουσίαν μιᾶς ἐλληνικῆς οἰκογένειας ποὺ ἀνέπτυξε πολλὰ καὶ ποικίλες οἰκονομικὲς καὶ κοινωνικὲς δραστηριότητες σὲ μιὰ ἐποχὴ σημαντικὴ γιὰ τὴν ἐξέλιξι τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας καὶ κοινωνίας. Συνάμα στὸ Ἀρχεῖο ἔχουν καταγραφεῖ, μέσα σὲ ἓνα εὐρύτερο πλέγμα, οἱ συγγενικὲς σχέσεις ποὺ δημιουργήθηκαν ἀνάμεσα στὴν οἰκογένεια Τρίπου μὲ ἄλλα ἐλληνικὰ ἢ καὶ ξένα κοινωνικὰ περιβάλλοντα, ὅπως π.χ. μὲ τὴν οἰκογένεια τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ Ἀγώνα Μιχαὴλ Οἰκονόμου τῆς Δημητσάνας, μὲ τις οἰκογένειες Κορομηλᾶ καὶ Κλεισαριστοῦ τῶν Ἀθηνῶν. Ἀκό-

μη με τὴν οἰκογένεια τοῦ γερμανοῦ Φρειδερίκου Χάγερ, τὴν θυγατέρα τοῦ ὁποῦο Κλειῶ ἐνυμφεῖθηκε ὁ Σταμάτιος Σ. Τρίπος. Τεχνικός, ὁ ἱππότης von Hager und von Lichtensteg, ἔφθασε στὴν Ἑλλάδα, κατὰ πᾶσα πιθανότητα μετὸν βασιλέα Ὁθωνα. Ὑπῆρξε ἐνεργὸ μέλος τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας σὲ ποικίλους τομεῖς. Ἐνυμφεῖθηκε τὴν Ἀγγελικὴ Λαρόζα ἀπὸ τὴν Τῆνο καὶ ἔζησε ἔκτοτε στὴν Ἑλλάδα. Τὸ Ἀρχεῖο περιλαμβάνει ἄφθονο ὕλικό γιὰ τὴν οἰκογένεια Χάγερ.

Πλούσιο φωτογραφικὸ ὕλικό ἔχει ἀκόμη συγκεντρωθεῖ καὶ ταξινομηθεῖ στὸ Ἀρχεῖο, ἀναφερόμενο στὴν εὐρύτερη οἰκογένεια Τρίπου. Σχόλια καὶ εἰδήσεις, δημοσιευμένες στὸν Τύπο τῆς ἐποχῆς, ἀγγελίες διαφημιστικῆς τῶν οἰκονομικῶν μονάδων ποὺ ἴδρυσαν (οἶνοποιία, ὑφαντουργία) ἔγγραφα σχετικὰ, δημόσια καὶ ἰδιωτικά· ἐπίσης πολλὲς ἐπιστολές.

Ἀπὸ τὴν σύντομη αὐτὴ περιγραφή τοῦ ἀρχεῖου ὕλικου γίνεται προφανῆς ἡ σημασία του γιὰ τὴν γνώση τῶν δραστηριοτήτων μιᾶς πολυμελοῦς ἑλληνικῆς οἰκογενείας στὰ χρόνια αὐτά, οἱ ὁποῖες ἀναπτύχθηκαν σὲ διαφορετικούς τομεῖς τῆς οἰκονομίας.

Ἡ δημοσίευσή του, τὴν ὁποία ἐτοιμάζει ἡ Κλειῶ Μποστατζόγλου-Τρίπου, θὰ πλουτίσει τίς γνώσεις μας τῆς ἐποχῆς καὶ τῶν οἰκονομικο-κοινωνικῶν φαινομένων μετὰ ἓνα αὐθεντικὸ ὕλικό ποὺ ἀνιχνεύει καὶ φωτίζει πολλὲς πτυχὲς τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας.

AIKATEPINH KYMARIANOU